

Årsredovisning 2010 för NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING

Styrelsen för Nedre Dalälvens Intresseförening får härmed avge redovisning för räkenskapsåret 2010, föreningens tjugofjärde verksamhetsår.

Förvaltningsberättelse

Koncernförhållande

Koncernen omfattar förutom Nedre Dalälvens Intresseförening även det helägda dotterbolaget Nedre Dalälvens utvecklingsaktiebolag (NEDAB). Med ett gemensamt arbetsnamn benämns föreningen och bolaget Nedre Dalälvsamarbetet, förkortat NeDa. Nära kopplat till NeDa är den egna juridiska personen Leader Nedre Dalälven, ideell förening. NeDa:s VD är även verksamhetsledare i Leader. NeDa och Leader delar även på andra kansli- och kontorsresurser.

Allmänt om verksamheten

Nedre Dalälvens Intresseförening bildades den 12 juni 1986. Kansli inrättades i Gysinge.

Det geografiska verksamhetsområdet sträcker sig från Säter till havet vid Älvkarleby. Sett från älvperspektiv är området ca 17 mil långt.

NeDa har till uppgift att med utgångspunkt från Nedre Dalälvens unika och höga natur- och kulturmiljökvaliteter samt det centrala och strategiska läget i landet verka för att:

- övergripande ge regionen en positiv profilering
- gagna medlemmarna
- utveckla turismen
- bidra till inflyttning av hushåll och företag

Utvecklingsarbetet skall ske med beaktande av de areella näringarnas intressen, natur-, kultur- och miljöintressen samt medlemmarnas övriga intressen

Årets verksamhet

Med utgångspunkt från av stämman fastlagd affärsplan och av styrelsen beslutad verksamhetsplan bedrevs arbetet genom marknadsföring, inklusive utveckling av kontakter och projektverksamhet som gagnar medlemmarna och regionen. Föreningen har vidare initierat eller deltagit i projekt som är värdefulla för regionens och medlemmarnas utveckling.

NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING
Org nr 885500-8374

Styrelsemöten

Under året har fyra styrelsemöten ägt rum. Styrelsen har haft följande sammansättning:

Ordinarie ledamöter

För kommuner

Agnet Thörnqvist	Avesta kommun, ordförande
Jan Rindberg Isacsson	Hedemora kommun
Hans Eljansbo	Sala kommun
Carl-Ewert Olsson	Sandvikens kommun
Rolf Pettersson	Tierps kommun

För mark- och vattenägare

Roland Grönkvist	Bergvik Skog AB
Lars Sundström	LRF, vice ordförande

För övrigt näringsliv

Kjell Erlandsson	Dala Husby Hotell
Linn Forsberg	Vattenfall

Suppleanter

För kommuner

Lena Lundgren	Gävle kommun
Carina Schön	Heby kommun
Lars Gabrielsson	Säters kommun
Lars Skytt	Älvkarleby kommun

För mark- och vattenägare

Peter Altzar	Fortum Generation AB
Bengt Brunberg	Korsnäs AB

För övrigt näringsliv

Tony Brorsson	Centrumtryck AB Avesta
Torbjörn Hägglund	Äventyrarna AB

Auktoriserade revisorer har varit Mats Vestling, KPMG med Andreas Sund KPMG som suppleant. **Lekmannarevisorer** har varit Lotta Zetterlund, LRF och Conny Rönnholm, Tierps kommun.

Valberedningen har bestått av Per Nordenstam, Tierps kommun, Helen Lundell, Heby kommun och Kjell Rosén, Hedemora kommun med Nordenstam som sammankallande.

Verkställande direktör är sedan 1986 Kalle Hedin.

Medlemmarna har fortlöpande under året erhållit information om pågående verksamheter genom redovisning av aktiviteter och andra utskick, samt därutöver varit inbjudna till överläggningar och andra arrangemang.

NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING
Org nr 885500-8374

Medlemmarna utgjordes under 2010 av:

Avesta Industristad AB, Avesta kommun, Bergvik Skog AB, Centrumtryck AB, Dalagård AB, Dala Husby Hotell & Restaurang, Fortum Generation, Garpenbergs Intressenter AB, Gävle kommun, Gysinge Wårdshus AB, Heby kommun, Hedemora kommun, Korsnäs AB, Nyfiket, Regionförbundet Uppsala län, LRF, Sala kommun, Sala Sparbank, Sandvikens kommun, Sjöviks Folkhögskola, Stora Enso Fors AB, Sveaskog, Swedbank, Sätters kommun, Söderfors Herrgård AB, Tierps kommun, Vattenfall AB, Älvkarleby kommun, Älvkarleby Fiskecamp och Äventyrarna AB.

Övergripande medlemsarrangemang

Årsstämman

Årsstämman, som i vanlig ordning var välbesökt, ägde rum den 17 juni vid Gårdsjö Älgpark med Heby kommun som värd och Carina Schön, kommunstyrelsens ordförande, hälsade alla varmt välkomna. Efter stämmoförhandlingarna bjöd Heby kommun på lunch. Därefter skedde mycket uppskattad guidning i älghängnen från vagn dragen av traktor. Guide var Gårdsjö Älgparks kunnige och färgstarke ägare Leif Lind.

Miljöseminarium

Tillsammans med Leader Nedre Dalälven genomfördes den 11 november miljöseminarium på temat förnybar energi. Ulla-Karin Enbom, Biogas Mitt, Gävle Dala Energikontor redogjorde för läget för utveckling och utbyggnad av biogasanläggningar. Lars Sundström, regionchef för LRF Dalarna och Gävleborg gav sin syn på förnybar energi med anknytning till jordbruksnäringen. Henrik Axelsson, LRF, redogjorde för leaderprojektet Biogassamverkan. Cristina Ericson och Bengt Gyldberg, Biosfärområdet Älvlandskapet Nedre Dalälven redogjorde för läget och aviserade ett nytt projekt om att närmare undersöka förutsättningarna för ökad hävd av älvängar för främst energiändamål. Kenneth Mårtensson, VD på Sala-Heby Energi AB, redogjorde för hur och varför Sala-Heby Energi AB är en föregångare inom förnybar energi. Dagen avslutades med att Lennart Biström, skogsvårdsföreningen i Pomo Väst, Finland, informerade om skogsenergifrågor i Finland.

Påföljande dag besökte de finska deltagarna värmeanläggningar i Heby och Morgongåva som helt använder sig av förnybar energi.

Årsavslutning/Julträff

Den 16 december var medlemmarna m.fl. inbjudna till sedvanlig informell årsavslutning i Flottarkojan i Gysinge.

Biosfärområde Älvlandskapet Nedre Dalälven

Bakgrund

Älvlandskapet Nedre Dalälven har varit biosfärkandidat sedan 2006, vilket innebär att området bedömts ha tillräckligt höga natur- och kulturvärden för att bli biosfärområde.

NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING
Org nr 885500-8374

Biosfärområden kan omfatta både land- och vattenmiljöer som är internationellt utpekade av Unesco:s program Man and the Biosphere (MAB). Biosfärområden ska:

- gynna de boende i området genom social och ekonomisk utveckling
- värna den biologiska mångfalden
- vara arenor för forskning och utveckling

Ett biosfärområde är ett starkt internationellt varumärke som förstärker det befintliga Nedre Dalälvsamarbetet. Biosfärområdet kommer att stärka förutsättningarna för samarbete över traditionella gränser för hållbar samhällsutveckling. Biosfärkontorets uppgift är att samla verksamheter och projekt under biosfärparaplyet, driva biosfärprocessen framåt samt stödja lokala initiativ kring hållbar utveckling.

Att bidra till att hålla kulturlandskapet öppet är en av biosfärområdets uppgifter och en särskilt viktig intressent i arbetet är därför jordbruksnäringen. Även när det gäller turism och fiske är biosfärbetet viktigt och innebär också marknadsfördelar när omvärlden efterfrågar en hållbar utveckling. Ambitionen är att Nedre Dalälven ska bli ett föredöme här.

Verksamhet 2010

Ansökningshandlingarna till Unesco

Ansökningshandlingarna till Unesco var på remiss till slutet av januari. De hade skickats till länsstyrelser, regionförbund, kommuner, markägare, MAB-kommittén, flera myndigheter, forskarnätverket, NeDa:s styrelse och naturskyddsföreningen med flera, totalt ca 80 st.

Remissvaren finns redovisade på NeDa:s hemsida. De mest omfattande synpunkterna kom från Naturvårdsverket som efterfrågade en samlad policy och vision, att kopplingen mellan bevarande, utveckling och logiskt stöd görs tydligare, bruksmiljöernas betydelse och många detaljsynpunkter. Områdets yttre gräns ändrades så att det fokuserades mer på älvlandskapet. På grund av det kontaktades Metria för att ta fram en ny karta.

Det krävdes omfattande mötesverksamhet och behandling av inkomna remissvar för att alla remissinstanser skulle bli nöjda med slutversionen av ansökan.

Under april och maj företogs en ”turné” för att få underskrifter från:

- kommunalråd från de nio kommunerna som representanter för ”de samhällen som är belägna i utvecklingsområdet”
- miljö- och byggchefer i kommunerna som ansvarar för ”förvaltningen av buffertzonerna”.
- Landshövdingarna i Dalarna, Västmanland, Uppsala och Gävleborgs län som representanter för ”den myndighet som ansvarar för förvaltningen av kärnområden”.
- Generaldirektören för Naturvårdsverket som statlig instans med huvudansvar för förvaltningen av kärnområdet
- MAB - kommitténs ordförande

När underskrifterna var på plats trycktes ansökan och inlämnades till svenska Unescorådet den 20 maj, vilket var sista datum för att ansökan skulle hinna behandlas av Unesco år 2010.

NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING
Org nr 885500-8374

Under sommaren översattes ansökan till engelska. I augusti trycktes den engelska versionen och lämnades till Unescorådet. Ansökan gick sedan vidare till regeringen och Miljödepartementet. Miljödepartementets pressmeddelande 9 september:

Regeringen tillstyrker ansökningar om att Blekinge Arkipelag och Älvlandskapet Nedre Dalälven ska utses till biosfärområden inom Unescos program Man and the Biosphere, MAB.

- Det är två ambitiösa ansökningar som tagit flera år att ta fram. Många människor har som enskilda eller i organisationer medverkat. Det lokala och regionala ansvaret för biosfärområdena och människors aktiva deltagande är grundläggande för framgångsrika biosfärområden. Både Blekinge Arkipelag och Älvlandskapet Nedre Dalälven uppfyller väl de kriterier som Unesco har lagt fast för biosfärområden, säger miljöminister Andreas Carlgren.

- Ansökningarna är också exempel på vad jag vill se mer av när det gäller erfarenhetsutbyte och innovativt samarbete i frågor som rör naturresursförvaltning, markanvändning, bevarande och hållbart nyttjande. Biosfärområdena är utmärkta lokala exempel på hållbar utveckling, säger Andreas Carlgren.

Därefter skickade regeringen ansökningarna till Unesco i Paris. I november kom en begäran om vissa kompletteringar avseende kartor, teckenförklaringar på engelska och digitala bilagor. Kompletteringarna sändes till Unesco i december.

Övriga aktiviteter

Deltagande i Vildmarksmässan i mars

Nationalparkens skötselråd

Informationsmöten

Hebymässan i augusti

Invigning av biosfärområdet Vänergården med Kinnekulle 23-25 september

Studiebesök till biosfärområde i England med en deltagare från Nedre Dalälven

Studiebesök från Naturvårdsverket och motsvarande myndigheter i Kina, Thailand, Laos, Kambodja, Vietnam och Nord Korea (för tredje året i rad).

Sammanfattning och en populärversion av biosfäransökan togs fram under hösten.

Svenska MAB-kommittén hade sitt årliga möte på Eriksberg i oktober med fyra deltagare från vårt område. Vård för mötet var Blekinge arkipelag. Huvudtemat var ekosystemtjänster ”naturen som inkomstkälla” och hur de nyttjas i biosfärområden. Exkursioner företogs till olika naturvårdsprojekt bland annat i vilthägnen på Eriksberg.

Regional Landskapsstrategi, RLS, för Nedre Dalälven

Under 2010 påbörjade länsstyrelsen Gävleborg arbetet med den regionala landskapsstrategin för Nedre Dalälven, med huvudsyfte att finna långsiktiga och hållbara lösningar på myggproblematiken. Där betonas vikten av ett nära samarbete och samverkan med biosfärområdet. Genom samverkan kan det lokala engagemanget tas till vara och bidra till en framgångsrik landskapsstrategi. De åtgärder som landskapsstrategin syftar till bidrar också till biosfärområdets attraktivitet. NeDa:s personal deltar i referensgruppen för RLS.

Biosfärambassadörer

Vid Turismseminariet i december informerades och fördes en diskussion om biosfärområdet. Frågan om biosfärambassadörer och ambassader togs emot positivt och flera konkreta förslag på hur det ska fungera togs fram. Viss planering inför invigningen av biosfärområdet påbörjas.

Ekonomi och personal

Stöd till arbetet har utgått från Naturvårdsverket och Leader Nedre Dalälven. Biosfärarbetet samordnas av NeDa:s biosfärkoordinator Cristina Ericson Turstam. I arbetet deltar även Kalle Hedin, Bengt Gyldberg, Elisabet Franksson och Anders Telenius.

Myggbekämpningen

Bekämpningen av översvämningsmyggan *Aedes sticticus* utförs med det biologiska bekämpningsmedlet VectoBac G (innehåller Bti) som sprids från helikopter över de temporärt översvämmade områden där mygglarverna utvecklas. Denna verksamhet kräver betydande ekologisk och entomologisk kunskap, är tekniskt avancerad och kräver såväl en betydande framförhållning som en effektiv organisation samt klara besked och framförhållning om finansiering av bekämpningen.

Organisation för verksamheten

NEDAB är huvudman för bekämpningen. Vid NeDa-kansliet har utöver VD även Kia Olofsdotter och Elisabet Franksson omfattande administrativa uppgifter i myggbekämpningen.

Dr Jan O. Lundström leder under NeDa:s VD bekämpningsverksamheten, inkl bl.a. upprättande av ansökningar om tillstånd för bekämpningen, underlag för överklaganden, svarar för monitoring och egenkontroll samt leder personalen som består av Dr Martina Schäfer (GIS-ansvarig), Thomas Persson Vinnersten (ekolog), Pernilla Wahlqvist (ekologassistent) samt extrainkallad fältpersonal sommartid. Den fasta personalen var under 2010 anställda till 60-70 % av NEDAB och 30-40 % av Uppsala Universitet enligt avtal med NEDAB. Den praktiska verksamheten med riktad biologisk bekämpning av översvämningsmyggor utförs i huvudsak av Dr. Jan O. Lundström och Dr. Martina Schäfer, med bistånd av Thomas Persson Vinnersten och Pernilla Wahlqvist. Verksamheten med monitoring av stickmyggor sköts i huvudsak av Pernilla Wahlqvist och verksamheten med egenkontroll sköts i huvudsak av Thomas Persson Vinnersten.

Finansieringsfrågan under 2010

De berörda kommunerna tog i god tid inför 2010 sina beslut om medel men det gjorde inte de regionala aktörerna. En god bit in på våren 2010 var det fortfarande inte klart med den regionala delen av finansieringen vilket var problematiskt av flera orsaker, samt orsakade att det inte fanns tillräckligt med bekämpningsmedlet VectoBac G inför den första bekämpningsomgången. Först i maj månad var budgeten klar för de regionala organens del av finansieringen för treårsperioden 2010 – 2012. Sammantaget uppgick NEDAB:s ansökan om

finansiering, inkl kommunernas andel, till 31,5 milj kr för treårsperioden. Resultatet av ansökningarna, inkl kommunernas beslut, blev 27,575 milj kr.

Bekämpningarna under 2010 blev de största sedan starten 2002 och orsakade betydande likviditetsproblem och betydande ekonomiska problem med den fortsatta verksamheten under 2011 och 2012. De regionala myndigheterna är informerade om den ekonomiska situationen och arbetar tillsammans med NEDAB för att hitta lösningar.

Verksamheten under 2010

Dispensansökningar, anmälan till kommuner och länsstyrelser, samt markägargodkännande
Våren 2009 lämnade Valent BioSciences in en förnyad ansökan om registrering av VectoBac G för bekämpning av översvämningsmyggor i Sverige och Kemikalieinspektionen gav denna ansökan högsta möjliga prioritet. Trots detta var det inte klart i slutet av 2009 exakt hur vi skulle gå till väga med ansökningar om dispenser. För att inte drabbas av administrativa problem ansökte vi därför i vanlig ordning. Under december 2009 lämnade NEDAB in ansökningar om dispens för användning av VectoBac G samt att sprida det från helikopter, samt om Natura 2000 prövning till Kemikalieinspektionen. Under januari 2010 lämnade vi in fyra dispensansökningar till Länsstyrelsen i Gävleborg län, en ansökan till Heby kommun, tre ansökningar till Länsstyrelsen i Uppsala län och en ansökan till Länsstyrelsen i Västmanlands län angående användning av VectoBac G i naturreservat och i nationalpark. Till dessa ansökningar bifogades totalt fem MKB.

Under våren 2010 stod det rätt klart att VectoBac G troligen skulle registreras som bekämpningsmedel i Sverige och då ändras kraven från myndigheterna. NEDAB behövde därför snarast skriva de anmälningar som skulle in till sju kommuner och fyra länsstyrelser senast en månad innan någon bekämpning av stickmyggor fick lov att genomföras. Det är slutligen markägaren (1 473 st.) som avgör om bekämpning av stickmyggor får utföras i ett område och vi uppdaterar ständigt våra godkännanden från markägare för att säkerställa att bekämpning får utföras där det behövs. I flertalet områden är markägarna positiva till myggbekämpningen men det finns enstaka undantag som i vissa fall leder till svårighet att kunna reducera myggmängderna. För vissa marker som ägs av staten har det varit problem att få klartecken att utföra bekämpning på och då medges endast ett år i taget.

Beviljade dispenser och VectoBac G slutligen registrerat som bekämpningsmedel

Kort tid innan den första bekämpningen inleddes var det klart att VectoBac G var registrerat och vi hade sänt in alla anmälningar i tid till länsstyrelser och kommuner som vart nöjda med anmälningarna.

NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING
Org nr 885500-8374

Miljöministern griper in

Kemikalieinspektionen vände sig till regeringen för att få tillstånd enligt undantagsparagrafen 7 kap 29 § Miljöbalken att ge NEDAB tillstånd i ansökta områden avseende natura 2000-områden. Den 5 maj höll miljöminister Andreas Carlgren tillsammans med NeDa:s VD presskonferens på NeDa-kontoret där ministern meddelade att regeringen gav de tillstånd som krävdes, underförstått att andra myndigheter vid sidan av Kemi skulle fatta de beslut som behövdes för att kunna genomföra bekämpningen. Det gjorde de också, utom Naturvårdsverket som i det längsta i egenskap av markägare sade nej till bekämpning inom sin mark i två naturreservat, vilket de senare ändrade.

Utförd bekämpning under 2010

Totalt beviljades möjlighet till bekämpning av stickmyggor inom ett område på 8666 ha vid upp till tre tillfällen under maj till augusti.

Fem översvämningar inträffade under maj till augusti men endast tre av dessa producerade larver av sådan mängd att bekämpning motiverades. Den första bekämpningen omfattade 3656 ha och genomfördes 24/5 – 2/6 med personalen på plats kontinuerligt 16/5-3/6 med förberedelser och efterarbete. Den andra bekämpningen omfattade 2578 ha och genomfördes 21-26/6 med personalen på plats kontinuerligt 15-27/6 med förberedelser och efterarbete. Den tredje bekämpningen omfattade 683 ha och genomfördes 26-28/7 med personalen på plats kontinuerligt 18-29/7 med förberedelser och efterarbete. Totalt utfördes bekämpning inom 6917 ha översvänningsområden under sommaren 2010.

Mätningar av mängden stickmygglarver före och 24 timmar efter bekämpning visade att bekämpningsinsatserna fungerat utomordentligt väl. Trots detta förekom under några perioder stora mängder mygg i främst Bärrek, Fågle och Ista, vilket beror på att NEDAB inte hade klartecken om de ekonomiska förutsättningarna i tid för att beställa bekämpningsmedel inför den insats som genomfördes i maj. Vi var därför tvungna att prioritera bort några myggproduktiva områden i framförallt närområdet till Bärrek och Fågle, men de långtflygande översvänningsmyggorna från dessa områden spreds sig även till Ista och en del andra områden. Dock avtog mängderna snabbt under sommaren och befolkningen var i stort sett nöjda med årets insatser.

Monitoring av vuxna stickmyggor, och egenkontroll av andra insekter

Det sedan 2001 aktiva monitoringprogrammet för vuxna stickmyggor utfördes vecka 19 till vecka 37 och visade att 2010 var en sommar med stora mängder stickmyggor i flera områden längs Nedre Dalälven, men framför allt i områden kring Färnebofjärden. Fångsterna i de totalt 38 CDC-fällorna ger oss en bra överblick över myggsituationen var annan vecka under hela säsongen. Vår myggredovisning och myggprognos varje udda vecka på hemsidan (www.mygg.se) är dessutom mycket uppskattad av befolkningen.

Egenkontroll av eventuella negativa effekter på främst familjen fjädermyggor, som är nära släkt med stickmyggor, utfördes enligt plan med utplacering av fällor i maj och tömning varje vecka till och med september. Detta arbete har genomförts i tre områden med bekämpning och tre utan sedan 2002 och under 2010 har vi publicerat tre artiklar i vetenskapliga tidskrifter som redogör för resultaten i detalj. Slutsatsen av våra studier över sex år är att denna stickmyggbekämpning med hjälp av VectoBac G kan utföras utan risk för betydande negativa

NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING
Org nr 885500-8374

ekologiska effekter på kort och lång sikt. Dock pågår en diskussion med myndigheterna om utformningen av det fortsatta egenkontrollprogrammet.

Kemikalieinspektionen inbjöd Dr. Jan O. Lundström att presentera myggbekämpningen vid Nedre Dalälven, monitoringprogrammet för vuxna stickmyggor och uppföljningsprogrammet för hela myndigheten. Mötet som hölls i december var välbesökt med företrädare även från Miljödepartementet och Naturvårdsverket.

Regeringsuppdrag

I samband med Miljöministerns presskonferens i Gysinge den 5 maj gav han även två regeringsuppdrag för att på kort och lång sikt försöka minska myggproblemen med även andra metoder än med Bti. Naturvårdsverket fick uppdraget att främst undersöka möjligheterna att genom ändrad vattenreglering minska problemen. Länsstyrelsen i Gävleborgs län fick också ett liknande uppdrag att redovisa hur arbetet med landskapsstrategier bl.a. ifråga om hävd av öppna ekosystem kan bidra till att begränsa myggförekomsten. NEDAB har genom VD, Lundström och Schäfer under hösten bidragit med underlag till utredningarna.

Efter att uppdragen redovisats har VD utsetts till sammankallande i en samverkansgrupp om vattenregleringen i vilken ingår företrädare för Fortum, Vattenfall, Dalälvens Vattenregleringsföretag, SMHI, Naturvårdsverket och Länsstyrelsen i Gävleborgs län.

Projekt och uppdrag

Skog och energi

Sedan början av 1990-talet har NeDa tillsammans med medlemmar med skoglig inriktning eller annan anknytning till skog, byggande i trä samt energi genomfört temadagar för beslutsfattande politiker och tjänstemän på kommunal, regional och nationell nivå. Vissa år har dessa frågor tagits upp på NeDa:s framtidsseminarier, vilket skedde detta år vid miljöseminariet 11 november (se ovan).

NeDa har i augusti åt Korsnäs AB arrangerat och genomfört exkursion i Färnebofjärden för EU- kommissionärer m.fl.

Nationella turistfiskeprojektet/Swedenfishing.com

Vid sidan av myggbekämpningen är detta NeDa:s i särklass största verksamhet/uppdrag hittills. Uppdraget kunde påbörjas den 1 mars 2010 efter ett års förstudie.

Bakgrunden till projektet är att Sverige har fantastiska förutsättningar för utländsk fisketurism. Europamarknaden är mycket stor med över 50 miljoner fiskeintresserade. Sannolikt är fisketurism det enskilda segment inom turismen som har de bästa förutsättningarna att locka européer till Sverige. Rätt hanterat kan den utländska fisketurismen innebära nya företag, jobb och ökat underlag för servicenäringsen. Därmed skulle fisketurismen från Europa kunna spela en ännu större roll för turismutvecklingen och därmed landbygdsutvecklingen i Sverige än vad den gör i dag. Behovet av produktutveckling är dock

NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING
Org nr 885500-8374

stort. Oftast är det inte tillgången till tillräckligt bra fiskevatten som är svagheten i produkten. Istället ligger bristerna i mottagningsapparaten och känsla för vad marknaden önskar i fråga om service och utrustning. Ofta saknas också grundläggande kunskaper om fisket som sådant och det förhållandet att olika gäster kan ha helt skilda uppfattningar om hur fisket ska bedrivas beroende på varifrån de kommer. Samt tid, pengar och kontakter för att nå ut på marknaden och sälja sig.

SwedenFishing.com är ett projekt som kommer att arbeta med att förbättra och förädla de fantastiska förutsättningar som Sverige har genom följande åtaganden:

- Skapa en webbportal på 10 språk med information om respektive fiskedestinationer/-anläggningar, inkl länkar till de boknings- och säljkanaler som anläggningarna arbetar med.
- Genomföra visningsresor till deltagande fiskedestinationer/-anläggningar för utländska researrangörer inom fiske.
- Bearbeta utländsk press och media samt bjuda in dem för reportageresor, gärna i samarbete med arrangörer och agenter.
- Delta på branschmässor i de olika europeiska länderna.
- Produktutveckling genom kontakter med befintliga och nytillkomna fiskedestinationer/-anläggningar inom medverkande destinationer för att förmedla de krav och önskemål olika marknader har.

Grunden för projektet är ett samarbete mellan Svenska leaderområden som satsar på företagande och entreprenörskap genom fisketurism, Jordbruksverket centralt och Visit Sweden. Visit Sweden, f.d. Sveriges Turistråd, marknadsför varumärket Sverige och svenska destinationer och upplevelser internationellt. Företaget ägs till lika delar av svenska staten genom Näringsdepartementet och svensk turistnäring.

Projektet som är på tre år finansieras av medverkande Leaderområden från Skåne till Lappland och Jordbruksverket centralt. Vid utgången av 2010 hade 20 leaderområden anslutit sig till samarbetet och ytterligare några beräknade att ansluta sig i början av 2011. Jordbruksverket har beviljat 3,22 milj. kr till NeDa för projektet. Med Leaderområdenas ersättningar uppgår NeDa:s totalbudget till ca 10 milj kr. Därtill lägger medverkande leaderområden minst lika mycket i egna projekt som samverkar med NeDa:s centrala projekt.

Anledningen till att Nedre Dalälven engagerat sig i denna utveckling för hela landet är att vi sett att fisketurismen varit den enskilt viktigaste faktorn i vår turismutveckling. Vare sig vi eller andra enskilda delar av landet har dock tillräckliga resurser för att på egen hand gentemot den stora utlandsmarknaden klara marknadsföringen och möta marknadens krav.

NeDa:s VD är ordförande i projektet, Henrik Thomke är projektledare, Johan Hedin är webbmaster, Henrik Larsson arbetar med kontakter med områdena, marknadsföring mm och Elisabet Franksson är ekonom.

Marknadsanpassad logi

Sedan 2009 har NeDa LRF:s uppdrag att tillsammans med LRF genomföra en förstudie för att kartlägga intresset hos lantbrukare, markägare samt entreprenörer att investera i av marknaden efterfrågad logi, kallat NeDa-stugan. Uppdraget har nära koppling till nya bestämmelser kring strandskyddet och landsbygdsutveckling i strandnära läge, s.k. LIS-områden. Inom ramen för detta har under året bl.a. ordnats seminarier med dels samtliga berörda NeDa-kommuner och dels intresserade av att investera i logi.

Uppdrag att ta fram förslag till fiskevårdsplan för Husby-Hedemora fiskevårdsområde

Under 2010 har NeDa haft rubr uppdrag, som i sina huvudsakliga delar presenteras vid årsstämman i mars 2011.

Uppdrag att genomföra förstudie för ädelfiskpassage i Ålängsån vid Ängelsfors

Husby norra fiskevårdsområdesförening har uppdragit åt NeDa att hålla i rubr. Förstudiearbetet pågår in på 2011.

Medverkan i externa organ

Under året har NeDa deltagit i en lång rad sammankomster och utredningsgrupper rörande regionens eller delar av regionens utveckling, bl.a:

Dalälvens Vattenvårdsförening/Dalälvens Vattenråd

VD ingår sedan 1990 i styrelsen för Dalälvens Vattenvårdsförening vars huvuduppgift är att genom ett omfattande kontrollprogram svara för fortlöpande recipientkontroll i hela Dalälvens avrinningsområde och dess mynningsområde. Medlemmar utgörs av alla kommuner inom avrinningsområdet och större industrier. Under 2010 har Dalälvens Vattenvårdsförening utökat sin verksamhet genom att ta ett ansvar för tillkomsten av Dalälvens Vattenråd.

Skötselråd för Nationalparken/naturum och naturreservat

NeDa företräder de fyra berörda kommunerna i skötselrådet för Färnebofjärdens Nationalpark. Vidare ingår NeDa även i länsstyrelserna Gävleborgs och Uppsala läns skötselråd för reservaten Båtfors, Spjutholmen och Bredforsenområdet.

Leader Nedre Dalälven

I princip hela Sverige består av 63 leaderområden som verkar för stärkt ekonomi på främst landsbygden. Leader ingår i Landsbygdsprogrammet och finansieras med 40 % från EU, 30 % från staten och 30 % från andra offentliga, i allt väsentligt från kommunerna. Leader beslutar om stöd till bra utvecklingsprojekt. Leader Nedre Dalälven är en egen juridisk person. För att stöd ska beviljas kräver Leader Nedre Dalälven, förutom ifråga om ungdomsprojekt, att målet med projekten är att skapa nya arbetstillfällen/företag och/eller inflyttning.

Totalbudgeten för Leader Nedre Dalälven uppgår till nära 50 milj. kr för sjuårsperioden 2008-2014

NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING
Org nr 885500-8374

Geografiskt omfattar Leader Nedre Dalälven kommunerna Säter, Hedemora, Avesta, Sala, Heby, Tierp (del av), Älvkarleby samt socknarna Hedesunda i Gävle kommun och Österfärnebo i Sandvikens kommun. De större samhällena är helt eller delvis undantagna. Antalet invånare uppgår till ca 65 000 inv.

Leader Nedre Dalälven leds av LAG, Lokal aktionsgrupp (styrelse), bestående av 21 ledamöter, 7 från vardera ideell, offentlig och privat sektor samt därtill 2 suppleanter från vardera sektorn. Främsta uppgiften för LAG är att fatta beslut om projektansökningar. Ordförande är Helena Åkerberg Hammarström, Sätters kommun och vice ordförande Maria Lewis privata sektorn. Verksamhetsledare är NeDa:s VD och kanslipersonalen i övrigt delar också sina tjänster mellan Leader Nedre Dalälven och NeDa.

Under 2010 beslutade LAG om stöd till 24 projekt med totalt 7,8 milj.kr Av de förväntade totala leadermedlen var därmed drygt 60 % reserverade genom projektbeslut. Mer information om Leader Nedre Dalälven finns på www.leader-nedredalalven.org

Projektet Turismsamverkan

De enskilda turistverksamheter som finns i området har var för sig inte tillräckliga resurser att nå ut med sina budskap till marknaden. Nedre Dalälven har så höga kvalitéer och goda förutsättningar att området och dess enskilda aktörer har förutsättningar att nå förutom den svenska marknaden även utlandsmarknaden.

I början av 2009 startades i NeDa:s regi projektet Turismsamverkan med stöd från Leader Nedre Dalälven och medfinansiering från medverkande turismintressenter. Starten föregicks av bl.a. fyra avstämningsmöten med ansvariga för turism och marknadsföring i NeDa-kommunerna, hotellen, annat boende och andra turistföretag. Även rollfördelningen mellan turistföretagen, ideella intressenter och offentliga intressenter klargjordes genom dessa möten. Utöver denna interna avstämning har även underlag inhämtats genom personliga kontakter med researrangörer från de för Nedre Dalälven speciellt viktiga marknaderna.

Med dessa utgångspunkter är målet att öka antalet sysselsatta inom turismen och dess spridningseffekter till andra servicenäringar samt att i övrigt bidra till en attraktiv och rik bygd till gagn för bofasta och möjligheterna att få fler inflyttade hushåll och företag.

Detta ska operativt åstadkommas genom

- Upprätthållande och samordning av ett nätverk av affärsmässiga turistföretag och kommunala turistfunktioner
- Webbaserad marknadsföring med bokningsservice
- Deltagande i strategiska mässor
- Visningsresor
- Program och reportage i media
- Bearbetning av och marknadsföring via researrangörer, resebyråer, agenter, mm.
- Produktutveckling och utbildningsinsatser genom NeDa samt uppdrag till NeDa

Noterbart är att marknadsföring genom påkostade broschyrer inte prioriteras

NeDa:s nedanstående insatser inom turism har i huvudsak skett genom projektet Turismsamverkan. Inom projektet har under 2010 från NeDa medverkat VD, projektledare Henrik Thomke, webbmaster Johan Hedin, allt i allo Kia Olofsdotter och ekonom Elisabet Franksson.

Marknadsföring

Flytta hit

Målområdet för ”Flytta Hit-kampanjen är Uppsala/Storstockholm. NeDa:s marknadskontakter genom åren vid mässhändelser och utställningar, kontakter med mäklare och i andra sammanhang visar en tydlig bild av vad marknaden efterfrågar. I enlighet därmed är det äldre hus och gårdar på landsbygden och tätorternas kulturmiljöer som lyfts fram i marknadsföringen. Marknadsföringsinsatserna sker i nära samarbete med berörda kommuner och regionens mäklare.

Under vecka 20 genomfördes, i samarbete med medieföretaget Newsfactory, Flytta Hit-kampanj i Stockholm för NeDa-kommunerna. I kampanjen ingick en utställning på Stockholms Centralstation den 20 – 21 maj. Vidare en tidning med en upplaga av 285 000 ex i Dagen Nyheter och för distribution vid utställning. Därtill har Newsfactory en portal på Internet med koppling till kampanjen med bl.a. en funktion som visar lediga jobb i de kommuner som är med i kampanjen och länkar till kommunernas hemsidor.

Turism

Inom ramen för NeDa:s turismverksamhet sker

- a) marknadsföring i Sverige och Europa gentemot såväl semesterturism som affärsturism
- b) stöd till produktutveckling avseende hela skalan från mycket småskalig verksamhet till etablerade anläggningar samt geografiskt sammanhållna områden
- c) i NeDa:s egen regi i samverkan med turistentreprenörer, direkt insäljning och genomförande av arrangemang för i första hand affärsturism och även utländsk semesterturism
- d) bokning och förmedling av enskilda produkter i området
- e) handfast hjälp med att planera och lägga in upplevelser och logi i onlinebokningssystem, vilket även ger möjlighet till integrering på företagarens egen hemsida.

NeDa:s aktiva roll som incoming operatör (c-d ovan) har flera syften, bl.a.

- att fungera som kvalitetssäkrare genom att optimalt ta tillvara kundens önskemål
- att stödja medlemmar med mat och logi i insäljning och genomförande
- att, ifråga om affärsturismen, öka möjligheterna för entreprenörer/verksamheter att kunna fungera som underleverantörer till mat-, konferens- och logianläggningar.

Hemsida

Hemsidan www.nedredalalven.se vidareutvecklas successivt och bestod vid utgången av 2010 av nära 700 sidor, varav svenska 190, engelska 125, tyska 127, polska 124 samt franska 123.

NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING

Org nr 885500-8374

Därtill ingår ett stort antal sidor som kan laddas ner, Word- och Pdf-dokument. Ett 75-tal turistiska verksamheter har tagit tillvara möjligheten att finnas med på sidan. På hemsidan finns information om NeDa även vid sidan av turistiska budskap, bl.a. presentationer av NeDa:s totala verksamhet genom de årliga förvaltningsberättelserna, av NeDa-kommunerna, information om fiske, flytta hit, m.m.

Turistföretag i NeDa-området är välkomna att medverka på hemsidan med sin egen presentation översatt till engelska, tyska, franska samt polska.

Onlinebokning via hemsidan vidareutvecklas successivt. Hjälp och stöd kring systemets möjligheter för logianläggningar, aktivitetsentreprenörer och besöksmål är fortsatt en av de viktigaste satsningarna NeDa kan bistå sina turistintressenter med. Genom att utnyttja Internets försäljningsmöjligheter kan NeDa-områdets nätverk stärkas affärsmässigt och nödvändig produktutveckling ske där olika leverantörers utbud kan tillgängliggöras och paketeras. Turistföretagen erbjuds även att ett länkat bokningsfönster integreras i företagets egen hemsida.

Erbjudandet till entreprenörer/anläggningar i området att marknadsföra sig och vara bokningsbar online på **Visit Sweden** (Sveriges nationella turistorgan) har lett till att anläggningar nu finns bokningsbara på Sveriges officiella turistwebbsida www.visitsweden.com. Vi har också erbjudit utländska agenter att boka direkt online, liksom även erbjudit våra anläggningar att använda onlinebokning på sin egen hemsida.

Mässdeltaganden

11 -13 jan medverkade NeDa för femte året i rad vid den workshop som Visit Sweden arrangerar vid **Vakantiebeursmässan** i holländska Utrecht. Vid workshopen bokar säljare och köpare (researrangörer) samt även press möten för att sälja in anläggningar och göra upp om olika marknadsföringsarrangemang. Deltagandet gav en fortsatt utveckling av bokningar sommaren 2010. Sålunda erhöll den hotellanläggning som fick mest bokningar 41 st. och sammanlagt 164 gästnätter. Även andra hotell-, stug- och campinganläggningar erhöll bokningar genom mässdeltagandet. Därtill etablerades journalistkontakter som ledde till besök och artiklar

Den 11-14 mars medverkade NeDa för 23:e året i rad på **Vildmarksmässan** med en av de största montrarna på 150 m². Ett 30-tal utställare från nätverket deltog. Nytt för detta år var att utställarna hade konkreta paketerbjudanden. Den anläggning som direkt på mässan sålde flest paket fick anmärkningsvärt hela 28 bokningar. Antalet besök på Vildmarksmässan ökade med mer än dubbelt detta år till ca 60 000 besökare genom sammanslagning med Båtmässan.

Den 28-29 augusti skedde deltagande på **Hebymässan** i Östa. Totalt deltog 14 utställare under NeDa:s hatt, däribland bl.a. fyra konferensanläggningar, äventyrsföretag och lokala leaderprojekt.

Media

Den 27 januari visades för första gången det under hösten inspelade **TV-programmet Fiskedrag** i TV 4. Programmet har därefter gått i flera repriser och säljs även till utländska kanaler. Inspelningen används även vid mässdeltaganden och i andra sammanhang.

NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING
Org nr 885500-8374

Flersidiga reportage har gjorts i Sveriges största turist-/friluftsmagasin Turist och reportage gjorts i vanlig ordning för den ledande fisketidningen Fiske för Alla. Strategisk annonsering och reportage har vidare skett bl.a. till förmånliga priser genom nära samarbete med Newsfactory, som är ett av landets ledande företag med tematidningar med utgivning i dags-, kvälls- och veckopress. Även utländska fiskemagasin har haft reportage.

Mötesverksamhet med NeDa:s turistintressenter

Fyra möten har ägt rum med turistföretagen på olika teman och för planering av gemensamma aktiviteter. Den 5-6 juli genomfördes visningsresa i NeDa-området för turistintressenterna med besök vid turistanläggningar i kommunerna Avesta, Hedemora, Säter, Sandviken, Gävle, Tierp och Heby kommuner.

Fortlöpande har personalen på NeDa haft omfattande samtal och besök av och hos medverkande befintliga och blivande turistentreprenörer, vilket är en tidsmässigt större andel av arbetstiden än man oftast är medveten om.